

Amsterdam/Utrecht, Februari 2021

Betreft:

Een Public Stack voor Laadinfrastructuur

Geachte lezer,

Voor u ligt de Public Stack voor laadinfrastructuur: een rapportage voor de ontwikkeling van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen (EV) die Waag opstelde in opdracht van RVO voor het programma Digitalisering binnen de Topsector Energie. Waag gebruikte hiervoor het *Public Stack*-model,¹ dat als doel heeft de gelaagdheid van technologie inzichtelijk te maken en publieke waarden te versterken.

Met de toepassing van de Public Stack streven wij naar een *publieke digitale laadinfrastructuur*. Daarin staat de burger centraal – de EV-rijder maar ook anderen, die indirect door keuzes worden beïnvloed – en worden beslissingen genomen vanuit publiek maatschappelijk belang. Data- en identiteitsbeheer spelen, zo laat dit onderzoek zien, op technisch niveau een cruciale rol. Daarnaast is de uitwerking van een geraffineerd en ‘fijnmazig’ governance-model geboden. Deze governance dient met name de *ontwikkeling van data- en algoritmegegreven diensten* binnen de laadinfrastructuur te controleren en daarbij publieke waarden te ‘organiseren’.

In het **hoofdrapport** (Bijlage 1) wordt de bredere maatschappelijke situatie omschreven waar de ontwikkeling en de uitrol van laadinfrastructuur deel van uitmaken. Die situatie omvat zowel de transitie naar een *energie- en klimaatneutrale toekomst* als de maatschappelijke grip die herwonnen moet worden op de *ontwikkeling van digitale diensten en infrastructuren*. Vervolgens wordt de urgentie van een laadinfrastructuur - gebouwd op publieke waarden - beargumenteerd en wordt de Public Stack als methodologisch raamwerk toegelicht. De *uitwerking* van de Public Stack voor laadinfrastructuur concentreert zich in het hoofdrapport in twee hoofdstukken. In het *Fundament* komen de morele, juridische en sociaaleconomische overwegingen aan bod die van belang zijn voor de (door)ontwikkeling van EV-laadinfrastructuur. In de *Technologiestack* vindt een uitwerking plaats van de technische *governance*, de rol van interoperabiliteit en de omgang met data en algoritmen. De **Quickscan** van projecten en initiatieven (Bijlage 2) biedt houvast als aanvulling op het hoofdrapport.

---

¹ Website Public Stack: <https://publicstack.net>

Als achtergrond verwijzen wij naar de **Longread** (Bijlage 3): *Wat is er aan de hand in laadpalenland?*. Hierin wordt het huidige speelveld geschetst, met bijkomende uitdagingen als de flexibilisering van het energiesysteem en het bidirectioneel, 'slim' (data- en algoritme-gedreven) laden en wat deze uitdagingen betekenen voor de toegankelijkheid van 'elektrisch laden en rijden' als maatschappelijke voorziening.

Wij wensen u veel leesplezier en inspiratie toe.

Voor vragen, reacties en de uitwisseling van ideeën over innovaties op het gebied bent u zeer welkom om contact op te nemen met (één van) ons.

Socrates Schouten, Waag
socrates@waag.org

Harold Veldkamp, Topsector Energie
harold.veldkamp@topsectorenergie.nl

Olivier Ongkiehong, RVO
olivier.ongkiehong@rvo.nl

Bijlagen:

1. *Hoofdrapport 'Een Public Stack voor laadinfrastructuur. Elektrische auto's opladen met eerlijke technologie en een up-to-date democratisch proces'*.
2. *Quickscan Relevante projecten en initiatieven voor laadinfrastructuur*
3. *Longread 'Wat is er aan de hand in laadpalenland?'*